

Actieplan Opschaling Agrologistiek

Waar gaat het om bij agrologistiek ?

Het Platform Agrologistiek is een netwerkorganisatie waarin de ministeries van LNV, V&W, VROM en EZ samenwerken met het bedrijfsleven om de doelstellingen van de Visie Agrologistiek, (kamerstuk 28141 nr. 3), te verwezenlijken.

Het gaat om een nieuwe manier van werken, waarbij in opdracht van de Tweede Kamer de nadruk ligt op het ondersteunen van initiatieven en pilotprojecten door het aanbieden van organisatorische netwerken.

Centrale pijlers van de Visie zijn clusteren, verbinden en regisseren. Door middel van deze pijlers worden innovaties in de agrologistieke ketens bewerkstelligd, dus maatregelen bij de bron. Met als gevolg: een beter milieu door aanmerkelijk minder transportbewegingen, efficiëntere bedrijfsprocessen en minder kosten voor de ondernemers in de keten. En dat is zowel goed voor het bedrijf, de consument als het milieu.

Inleiding

In juli 2007 is de **tussentijdse evaluatie** van agrologistiek naar de Tweede Kamer gestuurd, (kamerstuk 28141 nr. 7, zie bijlage 1). Enige conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie zijn

- De uitgangspunten van de Visie Agrologistiek zijn nog steeds relevant en actueel.
- In de praktijk blijken de principes uit de Visie Agrologistiek, " clusteren, verbinden en regisseren ", goed te werken. Zowel in economisch als in ecologisch opzicht wordt winst geboekt.
- Er is behoefte aan meer meetbare doelstellingen.
- Er dient een verschuiving plaats te vinden van een focus op de 13 pilotprojecten naar effecten op een bredere schaal in Agrologistiek Nederland: Massa Maken.

Op basis van de evaluatie is een Actieplan Opschaling Agrologistiek voor de komende jaren opgesteld. De centrale **doelstellingen** die met dit Actieplan nagestreefd worden zijn:

- Breder uitdragen van kennis en effecten en meer partijen erbij betrekken ('Massa Maken').
- Het initiëren en stimuleren van structurele veranderingen in agrologistieke technologieën, concepten en kennis ('Faciliteren Systemsprong').
- Waar mogelijk worden krachten gebundeld met relevante ontwikkelingen in binnen- en buitenland.

Het Platform Agrologistiek heeft reeds aanzetten voor acties op deze doelstellingen ondernomen. Het actieplan definieert deze en toekomstige acties en maakt sturing

mogelijk: **Wat** willen we bereiken? **Wat** moeten we daarvoor doen? **Wat** zijn de bijhorende kosten?

Actieplan op hoofdlijnen

In deze paragraaf wordt het Actieplan weergegeven volgens twee actielijnen:

- Massa Maken
- Faciliteren Systeemsprong

Daarnaast wordt apart aandacht besteed aan de organisatie en communicatie als belangrijkste motors achter de inhoudelijke actielijnen.

Er wordt uitgegaan van twee actielijnen: 'Massa maken' en 'Faciliteren Systeemsprong'.

Actielijn 1: Massa Maken

De actielijn Massa Maken heeft een praktische insteek: toepassing van agrologistieke innovaties in praktijksituaties. Structureel voor en door het bedrijfsleven, waarbij steeds meer bedrijven betrokken raken.

Er wordt zowel ingezet op voortzetting van de ondersteuning van specifieke projecten als op stimuleren van ontwikkelingen buiten de directe scope van het Platform zelf. Vervolgens wordt de opgedane kennis en ervaring in beeld gebracht en actief uitgedragen. Hieronder wordt de inhoud van deze actielijn op hoofdlijnen weergegeven.

- 1A In kaart brengen speelveld agrologistiek
 - Massa maken door het in kaart brengen van innovaties/projecten in het gehele speelveld agrologistiek. Hierbij worden tenminste 100 projecten, d.w.z. alle "andere" initiatieven die plaats vinden zonder directe ondersteuning van het Platform goed in beeld gebracht.
 - Ontwikkelen van een "Monitor Agrologistiek": een jaarlijkse publicatie, gekoppeld aan een database met projecten (jaarlijkse update effecten, realisatie, etc.).
 - Inschakelen Platformleden, intermediaire organisaties (lokale/regionale overheden, brancheorganisaties, kennisinstellingen, deskundigen) voor "vulling" monitor.
- 1B Faciliteren huidige en nieuwe A-status projecten
 - Succesvol afronden huidige projecten, direct ondersteunen van een beperkt aantal nieuwe projecten.
 - Secretariaats- en voorzittersfunctie: schakelen, contacten, deuren openen, etc.
- 1C Werving nieuwe projecten / vervangen afgeronde projecten
 - Werven beperkt aantal nieuwe projecten voor directe ondersteuning.

- Aanscherpen criteria voor nieuwe projecten, die een voorbeeldfunctie vormen.
 - Samenwerking met Innovatie Programma Duurzame Logistiek (V&W/ Connekt) in o.a. de branchegerichte aanpak. Onderzocht worden momenteel o.a. de mogelijkheden voor duurzaamheid in diertransport.
 - Opsporen van kansrijke initiatieven op het gebied van innovatieve agrologistiek door organisatie van twee Ronde Tafelbijeenkomsten in samenwerking met V&W. Verschillende partijen uit bedrijfsleven en overheid stellen daarin vast wat belangrijke logistieke kansen en knelpunten zijn. In deze vernieuwende en unieke setting kan gezamenlijk bepaald worden wat de rol van bedrijfsleven respectievelijk overheid is in het realiseren van deze kansen.
 - Opsporen initiatieven d.m.v. regionale "keukentafel" gesprekken.
 - Doelgerichte benadering provincies en gemeenten.
- 1D Inschakelen/ontwikkelen internationaal agrologistiek netwerk
- Positionering Nederlandse agrologistieke sector in buitenlandse programma's en verwerven kennis uit buitenland.
 - Periodieke afstemming met Europese Commissie (EU Werkgroep Agrologistiek waarin Nederland een initiërende rol kan spelen).
 - Borging van de rol van Nederlandse agrologistieke sector in programma's als Marco Polo, Kader Programma 7, etc. (initiatie/positionering Nederlandse projecten, lobbytraject).
 - Participatie in internationale projecten, zoals het 'Interregproject' Agroship.
 - Fellowship Agrologistiek met het Royal Agricultural College Cirencester (Verenigd Koninkrijk), (is in oktober 2007 ingesteld).
- 1E Verankering agrologistiek in onderwijs en onderzoek
- Structurele samenwerking tussen LNV, bedrijfsleven én onderwijs- en onderzoeksinstituten op het gebied van agrologistiek verder uitbouwen:
 - Doorstart ontwikkelde agrologistieke modules voor MBO, HBO en Universiteit.
 - Agrologistiek in curriculum, rol studenten/docenten in projecten van het Platform Agrologistiek.
- 1F Nadere uitwerking van het thema Ruimtelijke Ordening en Agrologistiek
- Afstemming ruimtelijke ordening en agrologistiek.
 - Afstemming ruimtelijke logistieke ontwikkelingen rond greenports.
 - Vermindering zwaar verkeer op plattelandswegen (bijv. Noord-Groningen).
 - Verbeteren verslogistiek rond mainport Schiphol (bijv. Werkstad A4).
 - Innovatieve ontwikkelingen agrologistiek vastgoed stimuleren: consolidatiecentra, tuinbouwflats, drijvende stallen, etc.
 - Samenwerking met VROM op het gebied van specifieke issues m.b.t. bestemmingsplannen rond grote agroclusters in Nederland.

Actielijn 2: Faciliteren Systemsprong

Ook de actielijn Faciliteren Systemsprong kent een praktische insteek. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om de fundamentele innovatietrajecten, maar om de versnelling van de introductie van innovaties op de markt. Het gaat om acties gericht op het faciliteren van de laatste stap in het innovatieproces: verbeteren van de randvoorwaarden en de eerste toepassingen in praktijksituaties.

Hieronder wordt de inhoud van de actielijn Faciliteren Systemsprong op hoofdlijnen weergegeven.

2A Identificatie en definitie van thema's waarop ingezet dient te worden

- Voorbeelden van thema's:
 - Technologische systemsprong: RFID, verpakkingstechnologie, producthoudbaarheid, etc.
 - Regie van informatiestromen: data-uitwisseling, "oogst op bestelling" concepten, tracking en tracing in de gehele keten, voorraadmanagementsystemen, etc.
 - Wet- en regelgeving en verlichten administratieve lastendruk: o.a. aansluiten bij de ontwikkeling zoals deze is ingezet voor logistieke ketens in de beleidsbrief Logistiek en Supply chains (kamernr.29644, nr. 68)..
 - Greenports: Invulling onderdelen Bestuurlijke Uitvoeringsafspraken Greenport Nederland (o.a. Bereikbaarheid/Nieuwe logistieke concepten).
 - Stimuleren van reductie van en/of meer diervriendelijk transport van levende dieren.
 - Beperking energieverbruik:
 - Onderdeel van Schoon en Zuinig.
 - Actie gericht op verhogen efficiency in het "local to local" transport.
 - Onderzoeken mogelijkheid tot een convenant met grote verladers en vervoerders specifiek gericht op duurzame agrologistiek, zoals beperking onnodige transportkilometers.

Organisatie en communicatie

Om de beschreven actielijnen uit te voeren is er een verandering nodig in de wijze van organiseren en communiceren van het Platform Agrologistiek. Hieronder worden de belangrijkste elementen met betrekking tot organisatie en communicatie weergegeven.

Organisatie

Het Platform neemt voor de organisatie van de werkzaamheden zijn eigen uitgangspunten: clusteren, verbinden en regisseren ter harte. Dit betekent:

- Dé kracht van het Platform Agrologistiek is het optimaal benutten van het netwerk. Platformleden (bedrijven en organisaties) hebben een signalerende

- functie voor knelpunten, maar ook voor kansen. Zij hebben desgewenst een actieve rol in projecten en initiatieven en stellen hun netwerk ter beschikking.
- Secretariaat als centrale facilitator stelt tools en media beschikbaar, organiseert, coördineert.
 - Nog meer dan voorheen aansluiten bij ontwikkelingen / initiatieven die buiten het Platform Agrologistiek bestaan, bijv.:
 - Synergie met activiteiten andere departementen. Met V&W wordt nu reeds nauw samengewerkt, met programma's zoals Duurzame Logistiek (Connekt) en Impuls (Implementatie Plannen Uit beleidsbrief Logistiek en Supply Chains).
 - Input leveren voor Schoon en Zuinig.
 - Organisatie van een discussiesessie met gerelateerde organisaties om mogelijkheden tot samenwerking te identificeren (najaar 2007, met o.a. Connekt, Incodelta, Govera, VNG, LTO, Platform Duurzame Mobiliteit, etc.).
 - Brede kennisverspreiding door het Platform Agrologistiek
 - Breed uitdragen kennis en expertise vanuit het Platform Agrologistiek naar de rest van Agrologistiek Nederland.
 - Lezingen geven op relevante congressen in binnen en buitenland.
 - Organiseren "roadshow agrologistiek": ronde tafelgesprekken in de regio (parallel met keukentafelgesprekken).

Communicatie

Het speelveld van agrologistiek is breed van EU tot regio, van onderzoekswereld tot bedrijfsleven. Speerpunten binnen de communicatie zijn directe gedragsbeïnvloeding en het teweeg brengen van attitude verandering.

- Agendasetting voor het onderwerp agrologistiek en meer bekendheid geven aan de rol van het Platform Agrologistiek.
 - Profileren Agrologistiek bij andere initiatieven op het gebied van logistiek (internationaal, nationaal, regionaal)
 - Uitbreiding weblinks naar de website van het Platform op websites van veel meer andere organisaties (branches, programma's, bedrijven, etc.)
 - Het Platform Agrologistiek is een netwerkorganisatie: er dienen tools/instrumenten te worden opgezet die het netwerk activeren en die ingezet kunnen worden bij ideevorming en initiatieven.
- Organisatie van Communities of Practice (CoP's) rond specifieke thema's die moeten leiden tot concrete projecten/realisatie in de praktijk.
 - Cyclus van bijeenkomsten.
 - Combinatie van bedrijfsleven, onderzoeksinstituten, overheidsorganisaties, etc. afhankelijk van het thema.
 - Externe financiering waar mogelijk (EU, bedrijfsleven, onderzoeksprogramma's)
 - Kennisverspreiding via de website van het Platform (www.agrologistiek.nl), Monitor Agrologistiek en publicaties

- Organisatie jaarlijks congres waar o.a. de Monitor Agrologistiek gepresenteerd wordt.
- Actief op zoek naar gelegenheden om het Platform en de initiatieven die er onder hangen te presenteren op door anderen georganiseerde evenementen (nationaal en internationaal) en informeren van relevante media over activiteiten van het Platform.
- Uitbreiding "toolkit communicatie " die Platformleden, CoP's, etc. ondersteunt bij het organiseren van bijeenkomsten, etc. (presentatiemateriaal, brochures, cases, etc.).
- Website van het Platform behoudt centrale rol maar dient nog sterker als continue kennisbron te worden gepositioneerd.

Beoogde effecten Actieplan Agrologistiek

Op basis van de becijferde effecten van de huidige projecten van het Platform Agrologistiek (bron: *Monitoring Pilotprojecten Agrologistiek*, Buck Consultants International, 2007), alsmede ervaringen uit soortgelijke programma's is een inschatting gemaakt van de potentiële effecten van het Actieplan Agrologistiek.

Voor een deel kunnen deze effecten worden gekwantificeerd. Dit geldt met name voor de actielijn Massa Maken, waar het om concrete projecten/initiatieven in de praktijk gaat. Voor de actielijn Faciliteren Systemensprong kan alleen een inschatting worden gegeven van de effecten.

Met de actielijn Massa Maken zijn naar schatting tot en met 2010, 14 miljoen wegekilometers te besparen. Dit staat gelijk aan een CO₂-uitstoot van 12.000 ton. In dit potentieel zijn niet de eventuele voordelen opgenomen die voortkomen uit projecten waar ook bespaard wordt door niet-logistieke samenwerking zoals mestvergisting, energie-uitwisseling, etc.

De volledige economische voordelen van de uit te voeren projecten binnen de actielijn "Massa Maken " zijn op basis van huidige gegevens niet te bepalen. Wel kan gesteld worden dat er tenminste een kostenvoordeel van 10 tot 16 miljoen euro gerealiseerd kan worden. Dit komt voort uit brandstofreductie, efficiënter management, etc. De exacte besparing hangt af van de mate waarin eerst investeringen plaats hebben gevonden. Dat is weer afhankelijk van het type project.

Bij een budget van ongeveer 1 miljoen euro van het Platform zou dus ook in dit licht de 10 tot 14 miljoen een realistische besparing zijn (gesteld dat tenminste 50% van het budget effectief, gericht op realisatie in de praktijk, ingezet wordt).

Wanneer het potentiële effect van ongeveer 12.000 ton CO2 wordt doorvertaald naar de gehele agrologistieke sector in Nederland en er wordt van uit gegaan dat door communicatie en faciliteren van een systeemsprong 25% van de sector daadwerkelijk tot actie overgaat, dan is een vervijfvoudiging van het directe effect mogelijk. Dit betekent op langere termijn, dus een potentieel van ruim 60.000 ton CO2.

Hoewel moeilijk exact te bepalen, omdat ieder agrologistiek project uniek is, zou wanneer de totale doelgroep acties onderneemt op basis van de doelstellingen van de Visie Agrologistiek er ongeveer een kwart van de Kabinetsdoelstelling van de in totaal 30% CO2-reductie gerealiseerd kunnen worden. Door bijkomende voordelen, zoals bijvoorbeeld energiebesparing, mestvergisting, afvalstoffenbenutting kan dit nog verhoogd worden.

Aangetekend dient wel te worden dat het Ministerie van LNV en het Platform Agrologistiek vooral drijft op agenderen en stimuleren en niet op extra regelgeving en andere "dwangmiddelen". Het gaat hier immers niet om een subsidieprogramma of een wettelijke regeling. In het kader van evaluatie van de resultaten van het Actieplan achteraf dient hier rekening mee gehouden te worden.

Financiële paragraaf

Voor de jaren 2008 t/m 2011 zijn de volgende jaarbudgetten benodigd:

2008	2009	2010	2011
1.000.000,-	1.000.000,-	1.000.000,-	1.000.000,-

Afhankelijk van de te kiezen thema's in het kader van de 'Systeemsprong' zullen de jaarbudgetten bestaan uit:

<i>Communicatie en Organisatie</i>	<i>420.000,-</i>
<i>Massamaken</i>	<i>340.000,-</i>
<i>Systeemsprong</i>	<i>240.000,-</i>
Totaal	1.000.000,-